

Asia: VN/4423/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetukset yleistuesta, työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta sekä työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Valtioneuvoston asetus yleistuesta

-

Valtioneuvoston asetus työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Ehdotus lisättäväksi yleistukilain 5 §:ään (Huomioon otettavat tulot)

Lisättävä uusi kohta:

9) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukainen hoitopalkkio.

Perustelut lisäykselle:

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteena on parantaa työikäisten omaishoitajien asemaa.

Omaishoidon palkkion huomioiminen tulona yleistuessa olisi hallitusohjelman tavoitteen vastaista, sillä se heikentäisi omaishoitajien toimeentuloa, vähentäisi halukkuutta ryhtyä omaishoitajaksi ja voisi johtaa omaishoidon keskeytymiseen. Tämä lisäisi raskaampien palvelujen tarvetta ja kasvattaisi julkisia menoja.

Omaishoidon hoitopalkkio ei ole ansiotuloa tai vastiketta työmarkkinoilla tehdystä työstä, vaan korvaus siitä, että omaishoitaja kantaa vastuuta läheisensä hoivasta kotona. Omaishoitajat eivät ole työmarkkinoilla samalla tavalla kuin palkkatyötä tekevät tai esim. ansiotarkoituksella työtä tekevät perhehoitajat, eikä omaishoidon tuen palkkiota tule siten rinnastaa ansiotuloon, joka parantaa henkilön tulotasoa tai työmarkkina-asemaa.

Omaishoidon hoitopalkkio on etuoikeutettua tuloa työttömyysturvan ansiosidonnaisessa päivärahasa. On johdonmukaista, että sama periaate ulotetaan myös yleistukeen.

Omaishoidon tuen säätäminen etuoikeutetuksi tuloksi saa laajaa parlamentaarista tukea. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on lausunnossaan StVM 25/2025 vp – HE 110/2025 vp todennut, että omaishoitajien taloudellista asemaa ja mahdollisuutta säätää omaishoidon palkkio etuoikeutetuksi tuloksi muissa sosiaaliturvaetuuksissa tulee selvittää osana parlamentaarista sosiaaliturvan uudistamistyötä. Tämä linjaus antaa vahvan poliittisen perustan muutokselle.

Omaishoitajien heikko asema työttömyysturvassa on jo pitkään ollut tiedossa oleva epäkohta. Jos omaishoitopalkkion säätämistä etuoikeutetuksi tuloksi yleistuessa siirretään tulevaisuuteen, se tarkoittaisi, että nykyinen ongelma jatkuisi vielä pitkään, kenties vuosia ilman korjaavia toimia.

Omaishoitajat tekevät yhteiskunnallisesti merkittävää työtä ja mahdollistavat sen, että suuri joukko ikääntyneitä, sairaita ja vammautuneita henkilöitä voi asua kotona sen sijaan, että he tarvitsisivat julkisen järjestämää ympärivuorokautista hoitoa. Omaishoitoperheiden jaksamista, hoivavastuun kantamista ja hoivajärjestelmän toimivuutta voidaan vahvistaa säätämällä yleistuessa omaishoidon hoitopalkkio etuoikeutetuksi tuloksi.

Vuonna 2023 noin 7 500 omaishoitajaa sai jotakin työttömyysetuutta vähintään yhtenä kuukautena. Heistä noin 4 200 sai peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. (Lähde: STM:n asiantuntijainformaatio, palaveri 10/2025). Omaishoitajien osuus kaikista työttömistä on siis marginaalinen.

Yksittäiselle sopimusomaishoitajalle ja sopimusomaishoitoa harkitsevalle omaishoidon palkkiolla etuoikeutettuna tulona yleistuessa on kuitenkin suuri taloudellinen merkitys.

Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

-

Lausuttavaa asetuksen myyntivoiton jaksotusta koskevien säännösten muutosehdotuksista mukaan lukien jaksotuksessa käytettävää tuloa koskeva ehdotus ja ehdotuksen vaikutuksista

-

Muuta lausuttavaa asetusluonnoksesta

-

Mäkelä Matti
Omaishoitajaliitto ry - Matti Mäkelä, aluevastaava